

UPUTSTVO AUTORIMA

Vojnosanitetski pregled (VSP) je dostupan u režimu otvorenog pristupa. Članci objavljeni u časopisu mogu se besplatno preuzeti sa sajta časopisa <https://www.vsp.mod.gov.rs> uz primenu licence Creative Commons Autorstvo-Deliti pod istim uslovima (CC BY-SA) (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

VSP objavljuje radove koji nisu ranije nigde objavljivani, niti predati za objavljivanje redosledom koji određuje uređivački odbor. Svaki pokušaj plagijarizma ili autoplagijarizma kažnjava se. Prilikom prijave rada u sistem elektronskog uređivanja „Vojnosanitetskog pregleda“ (<http://aseestant.ceon.rs/index.php>) neophodno je priložiti izjavu da su ispunjeni svi postavljeni tehnički zahtevi uključujući i izjavu koju potpisuju svi autori da rad nije ranije ni u celini, niti delimično objavljen niti prihvaćen za štampanje u drugom časopisu. Izjavu o pojedinačnom doprinosu svakog od autora rada potpisano od svih autora, treba skenirati i poslati uz rad kao dopunsku datoteku. Takođe, autori su obavezni da dostave i potpisano izjavu o nepostojanju sukoba interesa čime postaju odgovorni za ispunjavanje svih postavljenih uslova. Ovome sledi odluka o prihvatanju za dalji uređivački postupak. Rukopisi pristigli u Redakciju časopisa podležu internoj i eksternoj recenziji. Svi autori dužni su da plate „Article Processing Charge“ za pokriće troškova jezičke, stručne i tehničke obrade rukopisa, kao i njegovog objavljivanja. Domaći autori plaćaju iznos od 5 000 dinara, a inostrani 150 eura. Dodatna plaćanja nisu predviđena čak i u slučaju da autor koji je već prethodno platio traženi iznos, ima više prihvaćenih radova za objavljivanje u godini u kojoj je izvršio uplatu. Svi autori koji su platili „Article Processing Charge“ mogu, ukoliko žele, dobiti štampanu verziju časopisa tokom godine u kojoj je izvršena uplata. Plaćanje ovog iznosa ne garantuje prihvatanje rukopisa za objavljivanje i ne utiče na ishod recenzije.

Od obaveze plaćanja pokriva navedenih troškova oslobođeni su recenzenti, članovi Uređivačkog odbora i Izdavačkog saveta VSP, studenti i mladi istraživači, kao i pretpatnici časopisa.

U VSP-u se objavljuju **uvodnici, originalni članci, prethodna ili kratka saopštenja**, revijski radovi tipa **opšteg pregleda** (uz uslov da autori navođenjem najmanje 5 autocitata potvrde da su eksperti u oblasti o kojoj pišu), **aktuelne teme, metaanalize, kazuistika, seminar praktičnog lekara**, članci iz **istorije medicine**, lični stavovi, naručeni komentari, pisma uredništvu, izveštaji sa naučnih i stručnih skupova, prikazi knjiga i drugi prilozi. Radovi tipa originalnih članaka, prethodnih ili kratkih saopštenja, metaanalize i kazuistike **objavljaju se uz apstrakte na srpskom i engleskom jeziku**.

Časopis Vojnosanitetski pregled se u potpunosti pridržava odeljka II.A.4 preporuka ICMJE (ažurirano januara 2025, <https://www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf>), koji opisuje odgovornosti autora i zahteve časopisa u vezi sa korišćenjem tehnologija asistiranih veštačkom inteligencijom (artificial intelligence – AI) u pripremi rukopisa.

Vojnosanitetski pregled usvaja sledeće ICMJE preporuke o tehnologijama asistiranaih AI-om u naučnim publikacijama:

- Četbotovi ne mogu biti autori;
- Autori treba da budu transparentni kada se koriste tehnologije asistirane AI-om i da pruže informacije o tome kako su ih koristili;
- Autori su odgovorni za deo teksta napisan od strane tehnologije asistirane AI-om u svom radu (uključujući tačnost onoga što je predstavljeno i odsustvo plagijata) i za odgovarajuće navođenje svih izvora (uključujući materijal dobijen korišćenjem tehnologija asistiranaih AI-om).

Rukopis se piše sa proredom 1,5 sa levom marginom od **4 cm**. Koristiti font veličine 12, a načelno izbegavati upotrebu **bold** i *italic* slova, koja su rezervisana za podnaslove. Originalni članci, opšti pregledi i metaanalize i članci iz istorije medicine ne smeju prelaziti 16 stranica (bez priloga); aktuelne teme – deset, seminar praktičnog lekara – osam, kazuistika – šest, prethodna saopštenja – pet, a komentari i pisma uredniku – tri, izveštaji sa skupova i prikazi knjiga – dve stranice.

U celom radu obavezno je korišćenje međunarodnog sistema mera (SI) i standardnih međunarodno prihvaćenih termina (sem mm Hg i °C).

Za obradu teksta koristiti program **Word for Windows** verzije 97, 2000, XP ili 2003. Za izradu grafičkih priloga koristiti standardne grafičke programe za **Windows**, poželjno iz programskog paketa **Microsoft Office (Excel, Word Graph)**. Kod kompjuterske izrade grafika izbegavati upotrebu boja i senčenja pozadine.

Radovi se pripremaju u skladu sa **Vankuerskim dogovorom**.

Prispeli radovi kao anonimni podležu uređivačkoj obradi i recenziji najmanje dva urednika/recenzenta. Primedbe i sugestije urednika/recenzenata dostavljaju se autoru radi konačnog oblikovanja. Pre objave, rad se upućuje autoru određenom za korespondenciju na konačnu saglasnost.

Priprema rada

Delovi rada su: **naslovna strana, apstrakt sa ključnim rečima, tekst** rada, zahvalnost (po želji), literatura, prilozi.

1. Naslovna strana

a) Poželjno je da naslov bude kratak, jasan i informativan i da odgovara sadržaju, podnaslove izbegavati.

b) Ispisuju se puna imena i prezimena autora sa oznakama redom: *, †, ‡, §, ||, ¶, **, ††, ...

c) Navode se puni nazivi ustanove i organizacijske jedinice u kojima je rad obavljen mesta i države za svakog autora, koristeći standardne znake za fusnote.

d) Zaključak može da bude posebno poglavlje ili se iznosi u poslednjem pasusu diskusije.

e) Podaci o autoru za korespondenciju.

2. Apstrakt i ključne reči

Na drugoj stranici nalazi se strukturisani apstrakt (250-300 reči za originalne članke i meta-analize) sa naslovom rada. Kratkim rečenicama na srpskom i engleskom jeziku iznosi se **Uvod/Cilj** rada, osnovne procedure – **Metode** (izbor ispitanika ili laboratorijskih životinja; metode posmatranja i analize), glavni nalazi – **Rezultati** (konkretni podaci i njihova statistička značajnost) i glavni **Zaključak**. Naglasiti nove i značajne aspekte studije ili zapažanja. Strukturisani apstrakt za kazuistiku (do 250 reči), sadrži podnaslove **Uvod, Prikaz bolesnika i Zaključak**. Ispod apstrakta, „Ključne reči“ sadrže 3–10 ključnih reči ili kratkih izraza koje ukazuju na sadržinu članka.

3. Tekst članka

Tekst sadrži sledeća poglavlja: **uvod, metode, rezultate i diskusiju. Uvod**. Posle uvodnih napomena, navesti cilj rada. Ukratko izneti razloge za studiju ili posmatranje. Navesti samo važne podatke iz literature a ne opširna razmatranja o predmetu rada, kao ni podatke ili zaključke iz rada o kome se izveštava.

Metode. Jasno opisati izbor metoda posmatranja ili eksperimentnih metoda (ispitanici ili eksperimentne životinje, uključujući kontrolne). Identifikovati metode, aparaturu (ime i adresa proizvođača u zagradi) i proceduru, dovoljno detaljno da se drugim autorima omogući reprodukcija rezultata. Navesti podatke iz literature za uhođane metode, uključujući i statističke. Tačno identifikovati sve primenjene lekove i hemikalije, uključujući generičko ime, doze i načine davanja. Za ispitivanja na ljudima i životinjama navesti saglasnost nadležnog etičkog komiteta.

Rezultate prikazati logičkim redosledom u tekstu, tabelama i ilustracijama. U tekstu naglasiti ili sumirati samo značajna zapažanja.

U **diskusiji** naglasiti nove i značajne aspekte studije i izvedene zaključke. Posmatranja dovesti u vezu sa drugim relevantnim studijama, u načelu iz poslednje tri godine, a samo izuzetno i starijim. Povezati zaključke sa ciljevima rada, ali izbegavati nesumnjive tvrdnje i one zaključke koje podaci iz rada ne podržavaju u potpunosti.

Literatura

U radu literatura se citira kao superskript, a popisuje rednim brojevima pod kojima se citat pojavljuje u tekstu. Navode se svi autori, ali ako broj prelazi šest, navodi se prvih šest i *et al.* Svi podaci o citiranoj literaturi moraju biti tačni. Literatura se u celini citira na engleskom jeziku, a iza naslova se navodi jezik članka u zagradi. Ne prihvata se citiranje apstrakata, sekundarnih publikacija, usmenih saopštenja, neobjavljenih radova, službenih i poverljivih dokumenata. Radovi koji su prihvaćeni za štampu, ali još nisu objavljeni, navode se uz doatak „u štampi“. Rukopisi koji su predati, ali još nisu prihvaćeni za štampu, u tekstu se citiraju kao „neobjavljeni podaci“ (u zagradi). Podaci sa interneta citiraju se uz navođenje datuma pristupa tim podacima.

Primeri referenci:

Durović BM. Endothelial trauma in the surgery of cataract. Vojnosanit Pregl 2004; 61(5): 491–7. (Serbian)

Balint B. From the haemotherapy to the haemomodulation. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva; 2001. (Serbian)

Mladenović T, Kandolf L, Mijušković ŽP. Lasers in dermatology. In: *Karadaglić D*, editor. Dermatology. Beograd: Vojnoizdavački zavod & Verzal Press; 2000. p. 1437–49. (Serbian)

Christensen S, Oppacher F. An analysis of Koza's computational effort statistic for genetic programming. In: *Foster JA, Lutton E, Miller J, Ryan C, Tettamanzi AG*, editors. Genetic programming. EuroGP 2002: Proceedings of the 5th European Conference on Genetic Programming; 2002 Apr 3–5; Kinsdale, Ireland. Berlin: Springer; 2002. p. 182–91.

Aboud S. Quality improvement initiative in nursing homes: the ANA acts in an advisory role. Am J Nurs [serial on the Internet]. 2002 Jun [cited 2002 Aug 12]; 102(6): [about 3 p.]. Available from: <http://www.nursingworld.org/AJN/2002/june/Wawatch.htm>

Tabele

Sve tabele pripremaju se sa proredom 1,5 na posebnom listu. Obeležavaju se arapskim brojevima, redosledom pojavljivanja, u levom uglu (**Tabela 1**), a svakoj se daje kratak naslov. Objašnjenja se daju u fus-noti, ne u zaglavlju. Svaka tabela mora da se pomene u tekstu. Ako se koriste tuđi podaci, obavezno ih navesti kao i svaki drugi podatak iz literature.

Ilustracije

Slikama se zovu svi oblici grafičkih priloga i predaju se kao dopunske datoteke u sistemu **aseestant**. Slova, brojevi i simboli treba da su jasni i ujednačeni, a dovoljne veličine da prilikom umanjivanja budu čitljivi. Slike treba da budu jasne i obeležene brojevima, onim redom kojim se navode u tekstu (**Sl. 1; Sl. 2** itd.). Ukoliko je slika već negde objavljena, obavezno citirati izvor.

Legende za ilustracije pisati na posebnom listu, koristeći arapske brojeve. Ukoliko se koriste simboli, strelice, brojevi ili slova za objašnjavanje pojedinog dela ilustracije, svaki pojedinačno treba objasniti u legendi. Za fotomikrografije navesti metod bojenja i podatak o uvećanju.

Skraćenice i akronimi

Skraćenice i akronimi u rukopisu treba da budu korišćeni na sledeći način: definisati skraćenice i akronime pri njihovom prvom pojavljivanju u tekstu i koristiti ih konzistentno kroz čitav tekst, tabele i slike; koristiti ih samo za termine koji se pominju više od tri puta u tekstu; da bi se olakšalo čitaocu, skraćenice i aktinome treba štedljivo koristiti.

Abecedni popis svih skraćenica i akronima sa objašnjenjima treba dostaviti pri predaji rukopisa.

Detaljno uputstvo može se dobiti u redakciji ili na sajtu:

www.vsp.mod.gov.rs